

Handicapovaným lidem ve třetím stupni invalidity bez nároku na invalidní důchod pomůže novela zákona

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) si uvědomuje obtížnou situaci lidí se zdravotním postižením a zpříšňující opatření v systému pomoci v hmotné nouzi. Proto se - i s ohledem na celkovou situaci na trhu práce (s přihlédnutím k obtíženému zaměstnávání osob se zdravotním postižením) - **aktivně podílelo na přípravě novely zákona o pomoci v hmotné nouzi**. Návrh řeší některé negativní důsledky stanovení podmínek pro osoby se zdravotním postižením **v souvislosti s určením výše dávky na zabezpečení výživy, tj. částky živobytí**, o kterých včera informoval veřejný ochránce práv (viz <http://www.ochrance.cz/dokumenty/dokument.php?doc=1583>). **Novela je nyní v Poslanecké sněmovně PČR jako poslanecký návrh, jde o sněmovní tisk č. 1033, který lze najít na <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5&T=1033>**. Vyjadřovat se k němu bude vláda a bude podporovat jeho projednání **Poslaneckou sněmovnou ve zrychleném režimu**, případně i na mimořádné schůzi.

Stávající zákon o pomoci v hmotné nouzi mj. stanovuje, že (zjednodušeně) lidé, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní a pobírají **dávku pomoci v hmotné nouzi „příspěvek na živobytí“ déle než půl roku**, mají po uplynutí uvedených šesti měsíců nárok pouze na tzv. **existenční minimum**, tj. 2 020 Kč, pokud nejsou pracovně aktivní. Další změnou je opatření, podle kterého lidem **invalidním ve třetím stupni**, kteří (kvůli nesplnění podmínky potřebné doby pojištění) nemají nárok na invalidní důchod, náleží příspěvek na živobytí rovněž pouze ve výši existenčního minima. Právní úprava vychází z principu, že kdo nepracoval a neplatil pojistné, bude mít nižší dávky než ten, kdo pracoval a pojistné platil v rozsahu potřebném pro nárok na důchod.

Opatření bylo **přijato už v roce 2008**, tedy v době, **kdy byla nízká nezaměstnanost a velký počet volných pracovních míst, zpříšňovaly se podmínky** a do systému hmotné nouze se promítal **zásluhový princip**, a to v pozitivním i negativním smyslu. **Zpřísnění** se mělo především **týkat osob**, které **dlouhodobě pobíraly dávky** a osob, které i když **mohly pracovat, nepracovaly** (a tudíž nebyly účastny pojištění). Nebyl tak důvod k jejich zvýhodňování oproti ostatním skupinám obyvatel. Na druhé straně lidé těžce postižení zpravidla z objektivních důvodů pracovat nemohou nebo práci seženou velmi obtížně, a to zejména v současné době.

Ministerstvo práce a sociálních věcí upozorňuje, že lidé, kterým byl snížen příspěvek na živobytí na existenční minimum proto, že nemají nárok na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, **mohou nadále ve stejné výši dostávat doplatek na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi** (více na <http://www.mpsv.cz/cs/5#djp>) a **příspěvek na bydlení ze systému státní sociální podpory** (více na <http://www.mpsv.cz/cs/2>). V neposlední řadě je možné těmto osobám poskytnout, vždy po individuálním posouzení, **jednorázovou dávku**

mimořádné okamžité pomoci. Lze ji přiznat v různých situacích podle zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi byl koncipován tak, aby **ve vztahu ke zdravotně postiženým nabyl účinnosti ve stejné době jako pozitivní změny při posuzování nároku na invalidní důchod.** Díky změnám v zákoně o důchodovém pojištění jsou od ledna 2010 mj. **minimalizovány případy, kdy lidem nevzniká nárok na invalidní důchod.** Nově **stačí** handicapovaným lidem starším 38 let pro přiznání invalidního důchodu **získat alespoň 10 let důchodového pojištění v posledních 20 letech** před vznikem invalidity. Vztahuje se to i na osoby, které se staly invalidní před 1. lednem 2010, ke dni vzniku invalidity jim bylo alespoň 38 let, ale nezískaly potřebnou dobu pojištění, a proto jim nevznikl nárok na důchod podle dřívějších právních předpisů. V případě, že jejich invalidita trvá, mohou si o invalidní důchod požádat znovu. Kromě toho **nově vznikne nárok na důchod pro invaliditu třetího stupně i poživatelům dřívějších částečných invalidních důchodů transformovaných od ledna 2010 na invalidní důchody pro invaliditu prvního nebo druhého stupně, kterým nebyl přiznán dřívější plný invalidní důchod pro nesplnění podmínky potřebné doby pojištění,** a proto dostávali pouze částečný invalidní důchod. **Podrobné informace** lze získat na **okresních (Pražské) správách sociálního zabezpečení** nebo u **České správy sociálního zabezpečení** – www.cssz.cz.

Štěpánka Filipová
vedoucí oddělení styků s veřejností
a tisková mluvčí